

O93, f. 13vb; V630, f. 36ra; N442, f. 35rb; I83, f. 74vb; VD38, f. 67rb; SG670, p. 131b; P9629, f. 10v; Bcan4, f. 63v; E97, f. 38va; P102; BII13, f. 62rb; S105, f. 51v

5 ^aINCIPIT^b ^cEPISTOLA DECRETALIS ELEUTHERI^d
PAPAE.

Bcan4: I

P102; BII13: I^e De escis communibus non respuendis quas deus
ad cibos tribuit fidelibus suis

10 [H. 1] Eleutherus^f episcopus universis^g ecclesiis per
Galliae provincias domino militantibus <V630, f. 36rb> in domino salutem.

Magno munere <VD38, f. 67va> misericordiae dei
totius ecclesiae catholicae multiplicata^h sunt gaudiaⁱ,
15 <BII13, f. 62va> cum multos populos ad domini^j
servitium festinare cognovimus.

Qua^k de re necessarium iudicavimus vos^l instruere, ut
escas, quas vitare^m vos audivimus irrationabiliter, non
respuatis.

20 *P9629*: Nullam escam inmundam

Scitisⁿ, fratres, legislatorem^o do<I83, f. 75ra>cuisse
omnia, quae creavit deus, erant valde bona. Et ipsa
per se veritas ait: <S105, f. 52r> Non, quod intrat in

5 a In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet | b am Rande DECRETA ELEUTHERI | c Überschrift] EPISTOLA ELEUTHERII PAPAE SG670; CAP. XI Decreta eleutherii papae De accusatione clericorum ac defensione E97; INCIPIUNT DECRETA ELEUTHERI (LEUTHERI BII13) PAPE P102; BII13; Überschrift fehlt S105 | d ELEUTHERII V630; ELEUTHERIS I83 8 e II BII13 10 f ELEUTHERIUS V630; SG670; S105 | g universis korr. aus universus BII13 14 h multiplicati Bcan4; multiplicata korr. aus multiplicatę BII13 | i gaudia korr. aus gaudio BII13 15 j eius korr. aus domini SG670 17 k am Rande z V630; am Rande drei Punkte N442; am Rande Quapropter VD38 | l vos instruere ut escas quas vitare vos korr. aus vos BII13 18 m am Rande instruere docere VD38 21 n am Rande | o am Rande datorem VD38

Eleutherus-Brief,13–14 Magno... gaudia] init. Leon. M. ep. 104. (1,1143). Cf. Sixt. II. pp. 4, Fel. IV. ep. 1. 17–19 ut... respuatis] sec. vit. Eleuth. c. 2. in libr. pontif. 22 22 omnia... bona] Gen. I. 31. 23–24 Non... ore] Matth. XV. 11.

Eleutherus-Brief,13–26 Magno... suis] Coll. Ans. ded. X,90.

os, coinquinat^p hominem, sed quod exit^q de ore. Unde
 constat non debere^{r s} refutare^{t u} escas communes, quas 25
 deus ad cibos tribuit fidelibus suis. Et in actibus
 <SG670, p. 132a> apostolorum de mundis escis
 legitur ita^v: Postera autem die iter tribus^w facientibus^x
 domesticis cum^y Petro et appropinquantibus^z civitati,
 ascendit Petrus^a in superiora, ut oraret circa horam 30
 sextam, et cum esuriret, voluit^b gustare. Parantibus^c
 autem eis cecidit super eum mentis^d excessus^e et vidit
 caelum apertum et descendens vas quoddam velut^f
 linteum magnum quattuor initiis submitti^{g h} de caelo
 in terramⁱ, in quo erant^j omnia quadrupedia et 35
 serpentina terrae et vola<VD38, f. 67vb>tilia caeli. Et
 facta est vox ad eum: Surge, Petre, occide et
 manduca. Ait autem Petrus: Absit, domine, <O93, f.
 14ra> quia numquam manducavi omne^k commune^l et
 immundum. Et vox iterum secundo ad eum: Quae^m 40
 deus purificavit, tu communeⁿ ne dixeris. Hoc autem
 factum est <E97, f. 38vb> per^o ter, et statim
 receptum est vas in caelum^p.

V630; N442; VD38: De accusationibus clericorum

Bcan4: II

45

24 p quoinquinat VD38; P9629; BIII3; coinquinat] quod inquinat
 Bcan4; quoinquinat korr. aus quoinquinat P102 | q exiit 25 r
 debere korr. aus debere P9629; debere korr. aus debere SG670;
 debere S105 | s debere refutare korr. aus debere V630 | t am
 Rande respuere VD38 | u refutare korr. aus refustare VD38; refutari
 korr. aus refutare SG670 28 v ita fehlt SG670; S105 | w illis korr.
 aus tribus P9629; illis I83; SG670; Bcan4; S105 | x facientibus
 domesticis cum Petro] facientibus korr. aus facientibus
 domesticis cum petro SG670 29 y cum Petro fehlt VD38; P102;
 BIII3; S105 | z appropinquantibus korr. aus appropinquatibus S105
 30 a petrus korr. aus petros V630 31 b voluit korr. aus volui
 Bcan4 | c Parentibus Bcan4 32 d mentis korr. aus mentibus
 BIII3 | e am Rande quia mente terrena transcendit VD38 33 f
 velut fehlt I83; VD38; Bcan4; P102; BIII3 34 g am Rande
 dimitti subponi VD38 | h submitti] sunt mitti P9629; summittit
 Bcan4 35 i terra V630 | j erant korr. aus errant P102 39 k omne
 commune korr. aus omnem communem P102 | l am Rande
 sordidum VD38 40 m Quod VD38; P102; BIII3 41 n commune
 ne] ne commune korr. aus commune N442; ne commune SG670;
 S105 42 o per ter korr. aus preter P9629 43 p celum korr. aus
 celo P102

24–26

Unde ... suis] sec. vit. Eleuth. c. 2. in libr. pontif.

28–43 Postera ... caelum] Act. apost. X. 9-16.

*P102; BIII3: II De accusationibus^q clericorum et ut finitiva^r
episcoporum tantum^s iudicia ad sedem apostolicam deferantur et
ut in ecclesiis eorum non alii^t aut^u praeponantur aut ordinentur
antequam illic eorum iusta^v terminentur negotia*

50 [H. 2] De^w accusationibus^x ergo^y clericorum^z, super^a
quibus consulti^b c su<I83, f. 75rb>mus,

VD38: Item de eadem re helutherius ita ait
quia omnes eorum accu<SG670, p. 132b>sationes
difficile est ad sedem apostolicam deferre^d e, finitiva^f g
55 episcoporum tantum iudicia^h huc deferanturⁱ et^j k huius
sanctae sedis auctoritate finiantur, sicut ab apostolis
eorumque successoribus multorum consensu^l
episcoporum iam definitum^m est. Necⁿ in^o eorum

46 q ACCUSATIONEIBUS *P102* | r finitive *BIII3* 47 s tantum
fehlt BIII3 48 t ALII *korr. aus ALI P102* | u *autfehlt P102* 49 v
iuxta BIII3 50 w *am Rande Nota V630; E97; am Rande drei*
Punkte N442 | x *accusationibus korr. aus accusationibus S105* | y
ergo korr. aus ego S105 | z clericorum] clericalium prespiterorum
korr. aus clericorum SG670 | a *interlinear de VD38* 51 b
interlinear interrogati VD38 | c consulti] consulti non *korr. aus*
consulti P9629; consulti korr. aus consulti non SG670; consulti
non S105 54 d *am Rande denunciare VD38* | e differre *Bcan4;*
deferri E97 | f *interlinear certa VD38* | g finitivae *I83* 55 h *indicia*
SG670; S105 | i *deferantur korr. aus deferatur V630; defferantur*
korr. aus differantur Bcan4 | j *am Rande unleserliche Rubrik*
BIII3 | k *ut I83; VD38; Bcan4* 57 l *concessu SG670; S105;*
consensu korr. aus consensum E97 58 m *difinitum P102;*
deffinitum korr. aus diffinitum BIII3 | n *am Rande Nota V630* | o
in fehlt P9629

50–65 De... est] c. 4. conc. Sard. aut Ben. II. 401. III. 103. Cf. Vict. 5, Sixt. II. pp. 2, Iul. 12.

50–60 De... terminentur] **Polycarpus V,1,11 20** (*Rubrik: Idem [= Eleutherius episcopus episcopis omnibus, V,1,10] episcopus universis ecclesiis per Gallie provincias Domino militantibus in Domino salutem; 50 ergo fehlt; 60 iuste] in ista; 60 negotia fehlt; 61-102 quoniam ... caelestia fehlt; 110 actiones] rationes; 120 quippine] quippe; 124 eiusque] eius queque*). 50–60 De... negotia] **Anselm v. Lucca II,36; Polycarpus I,6,5** (*Rubrik: Eleutherius. Cap. II; 50 ergo fehlt; 55 iudicia huc] huc iudicia*). 50–67 De... licet] **Ivo, Pan. IV,136** (*Rubrik: Eleutherius papa XII loco succedens Petro apostolo in primo decretali; 50 super] de*). 50–74 De... pleniter] **Coll. Ans. ded. III,120; Coll. trip. A 11,1** (*Rubrik: Ecclesiis Gallie. Finitiva tantum clericorum iudicia deferri ad apostolicam sedem Eleutherus papa .xii. loco succedens Petro apostolo in primo decretali suo; 50 super] de; 71 praeponendi] proponendi*); **Ivo, Decr. VI,316** (*Rubrik: Ecclesiis Gallie. Finitiva tantum clericorum iudicia, deferenda ad apostolicam sedem. Eleutherus papa duodecimo loco succedens Petro apostolo in primo decretali suo*). 55–67 huius... licet] **Gratian C. III, q. 6, c. 7** (s. auch 25f.; 27f.; Textarrangement: 1. 61-63: quamvis ... definire, 2. 55-60: sine huius ... negotia, 3. 65-67: Reliquorum ... licet).

ecclesiis alii aut^p praeponantur aut ordinentur,
antequam hic eorum iuste^q terminentur negotia, 60
quoniam, quamvis liceat apud provinciales et
metropolitanos atque primates^r eorum ventilare
accusationes vel criminationes, non^s tamen licet
definire, secus^t u quam <V630, f. 36va> praedictum
est. Reliquorum vero clericorum apud provinciales et 65
metropolitanos ac primates et ventilare et iuste finire
licet^v.

P9629: De discutiendis criminibus

Iudicantem^w tamen oportet cuncta^x rimari^y z <VD38, f.
68ra> et ordinem rerum plena inquisitione discutere 70
interrogandi ac praeponendi^a adiciendique praebita^b c
patientia ab eo^d, ut ibi^e <N442, f. 35va> actio <S105,
f. 52v> ambarum^f partium limitata^g h <SG670, p.
133a> sit pleniter.

Bcan4: III

75

*P102; BIII3: III Ut iudex non prius obviet sua sententia
litigantibus quamdiu ipsi habent aliquid quod proponant in
questione*

[H. 3] Necⁱ litigantibusⁱ iudex prius sua^k velit sententia

59 p autem *P102* **60** q iusta *N442; I83; VD38; SG670;*

Bcan4; P102; S105; iuxta BIII3 **62** r primates *korr. aus*
primtes *Bcan4* **63** s non tamen *korr. aus non P9629* **64** t
am Rande aliter *VD38* | u secus quam] eis ut *SG670; S105*
67 v *am Rande* conceditur *VD38* **69** w *am Rande* Nota *E97*
x cuncta *N442* | y *am Rande* investigare *VD38* | z crimina
SG670; S105 **71** a proponendi *korr. aus* proponiendi *N442;*
proponendi *VD38; P102; BIII3* | b *am Rande* data concessa
VD38 | c praeterea *SG670; S105* **72** d ut] eo teneatur *korr.*
aus eo *SG670* | e ibi actio] obiectio *korr. aus* aus ibi actio
P9629; obiectio SG670; S105 **73** f amborum *S105* | g
interlinear terminata *VD38; interlinear* vel limata *E97* | h
limata *korr. aus* limitata *V630; limata korr. aus* limitata
P9629; linita I83; Bcan4; limata SG670; S105 **79** i Ne
korr. aus Nec *BIII3* | j *am Rande* contenditibus *VD38* | k
sua velit] velit sua *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102;*

69–74 Iudicantem... pleniter] Ben. I. 400. aut c. 23. Angilr. (c. 1. et
interpr. C.Th. II. 18). Cf. Iul. 16. **79–85** Nec... conveniat] Ben. I. 400.
aut c. 23. Angilr. (c. 1. et interpr. C.Th. II. 18). Cf. Iul. 16.

69–74 Iudicantem... pleniter] **Ivo, Pan. IV,119** (*Rubrik: Eleutherius papa
XII loco succedens Petro apostolo in primo decretali*).

69–85 Iudicantem... conveniat] **Gratian C. XXX, q. 5, c. 11.**

79–90 Nec... proveniunt] **Sentenzen c. 104** (31: Nec] Non prius);
Anselm v. Lucca III,52 (79: Nec] Non prius); **Polycarpus V,5,16**
(*Rubrik: Eleutherius papa; 79 Nec ... prius] Non prius iudex litigantibus;*

80 obviare^l, nisi quando ipsi iam <I83, f. 75va> peractis^m
ⁿ omnibus <BII13, f. 63ra> nil^o habeant^p in^q
 quaestione, quod proponant^r, et tamdiu actio ventiletur,
 quousque rei^s veritas perveniatur^t. Frequenter^u
 interrogari^v oportet, ne aliquid^w praetermissum^x forte
 85 remaneat^y, quod adnecti^z conveniat.

Bcan4: Ut nihil sine accusatore fiat

Induciae^a enim non modicae ad inquirendum^b dandae^c
 sunt, ne^d aliquid^e praepropere^f ^g agi^h a quacumque
 parte videatur, quia per subreptionemⁱ multa
 90 proveniunt^j ^k.

I83: Ut nihil sine accusatore fiat

80 l *am Rande* contradicere VD38 | m *am Rande* finitis transactis VD38 **81** n peracti I83; *Bcan4* | o nihil V630; N442; VD38; P9629; *Bcan4*; E97; P102; BII13 | p habeat S105 | q in quaestione] inquisitione *korr. aus* inquisitione VD38 **82** r poponent P102 **83** s rei veritas] ad rei veritatem E97 | t inveniatur V630; reperiatur VD38; P102; BII13; *perquiratur korr. aus* perveniatur SG670 | u *am Rande unleserliche Rubrik BII13* **84** v interrogare VD38; P102; BII13 | w aliquod P102 | x praetermissum] praetermissum ne V630 **85** y maneat SG670; S105 | z *am Rande* adiungi VD38 **87** a *vor Inducie Rubrik* Ut nihil sine accusatore fiat *Bcan4* | b querendum VD38; P102; BII13 | c dandi O93 **88** d *Nec korr. aus* Ne S105 e aliquod P102 | f *am Rande* valde festinanter VD38 | g propere P9629; VD38; SG670; S105 | h *agi korr. aus* agit VD38 **89** i *am Rande* deceptionem VD38 **90** j *am Rande* accidunt VD38 | k perveniunt I83; *Bcan4*; S105

87–88 Induciae...sunt] Ben. III. 184. (Act. ap. XXV, 16). Cf. Marcelli 8. (Fel. II. pp. 12. ix., Dam. 19). **89–90** quia...proveniunt] c. 34. apost. Cf. Fel. II. pp. 12. ix., Anast. I. pp. ep. 1.

80 iam *fehlt*; 83: rei veritas] ad rei veritatem; 83 Frequenter] Frequenter enim). **79–102** Nec...caelestia] **Coll. Ans. ded. III,182; Burchard XVI,30; Ivo, Decr. VI,317** (*Rubrik*: Non esse iudicandum donec utrinque sit peroratum; 83 rei veritas] ad rei veritatem; 95f. furem ... sciebat] esse sciebat furem; 106 accusationibus] accusatoribus). **79–107** Nec...statutum] **Coll. trip. A 11,2** (*Rubrik*: Non esse iudicandum donec utrinque sit peroratum; 83 rei veritas] ad rei veritatem). **79–85** litigantibus...conveniat] **Ivo, Pan. IV,104** (79 iudex – velit] autem non prius velit iudex; 83 rei veritas] ad rei veritatem; *IV,103 und IV 104 sind bei Ivo in ein Kapitel zusammengefasst; Text reihenfolge ist* 87-90 Induciae ...proveniunt, *danach* 79-85 litigantibus ... conveniat).

87–90 Induciae...proveniunt] **Ivo, Pan. IV,103** (*Rubrik*: In decretis Eleuterii, cap. i Eleuterius Romane ecclesie episcopus omnibus episcopis; 87 enim *fehlt*; *IV,103 und IV 104 sind bei Ivo in ein Kapitel zusammengefasst; Text reihenfolge ist* 87-90 Induciae ...proveniunt, *danach* 79-85 litigantibus ... conveniat); **Gratian C. III, q. 3, c. 3.**

Nihil^l ^m tamen absque legitimo et idoneo accusatore fiat.

P9629: De acusationibus

Namⁿ et dominus noster Iesus Christus Iudam furem esse sciebat, <Bcan4, f. 64r> sed quia non est accusatus, ideo^o non est^p eiectus^q. Et quicquid inter apostolos egit, pro^r dignitate ministerii ratum^s mansit. Nam si leges^t saeculi accusatores^u requirunt, quanto magis ecclesiasticae <E97, f. 39ra> regulae? Docent^v enim terrestria^w et hu<SG670, p. 133b>mana, quae sint^x ecclesiastica atque caelestia. <P9629, f. 11r> <VD38, f. 68rb>

Bcan4: IIII

P102; BIII3: IIII De accusationibus conprovincialium 105
[H. 4] De^y accusa[tionibus vero conprovincialibus^z ita legitur esse statutum: Si^a quis^b super^c quibuslibet^d

92 l *am Rande* z V630 | m nil I83; SG670; S105 **95** n *am Rande* N SG670 **97** o ideo *fehlt* E97 | p est *korr. aus* es VD38 | q deiectus *korr. aus* eiectus Bcan4; deiectus P102 **98** r pro dignitate] per divinitatem Bcan4 | s *am Rande* dignum VD38 **99** t legis P9629 | u accusatores] accusatores quales sint *korr. aus* accusatores SG670 **100** v Docent enim *korr. aus* Docent P9629 **101** w terrestria SG670 **102** x sunt SG670; S105 **106** y *am Rande drei Punkte* N442 | z conprovincialium VD38; P102; BIII3 **107** a *am Rande* Nota V630 | b quis super] quis *korr. aus* quis super SG670 | c *am Rande* de quibuslibet rebus VD38 | d quibuslibet criminibus *fehlt* I83; SG670; Bcan4; S105

95–97 Nam...eiectus] Ben. I. 398. II. 381. (tit. c. 11. conc. VI. Tolet. et comm. ad Cor. I. 2. Ambrosio adscript. Tom. 2. app. 127). Cf. Dam. ep. ad Ital. **97–98** Et...mansit] sec. Anast. II. ep. ad Anast. imp. c. 7. (H. no. 84). **100–102** Docent...caelestia] Cf. Dam. 13. **107–113** Si...appellare] c. 7. Angilr.(interpr. tit. I. nov. Marciani). Cf. Fel. I. pp. 3, Iul. 12.

92–97 Nihil...eiectus] **Gratian C. II, q. 1, c. 4** (92: tamen] contra quemlibet accusatum). **92–98** Nihil...mansit] **Sentenzen c. 47** (92: tamen] contra quemlibet accusatum; 98: mansit] permansit); **Anselm v. Lucca III,64; Polycarpus V,1,10** (*Rubrik*: Eleutherius episcopus episcopis omnibus; 92: tamen] contra quemlibet accusatum; 98: mansit] permansit). **95–98** dominus...mansit] **Ivo, Pan. IV,115** (*Rubrik*: In decretis Eleuterii, cap. i; 95f. furem esse] esse furem; 97 eiectus] eiectus sed; 98: mansit] permansit) **106–113** De...appellare] **Coll. Ans. ded. III,100; Ivo, Decr. VI,318** (*Rubrik*: Intra provinciam exerendas pulsati actiones; 110 exerat] exerceat; 111 pertrahendum] protrahendum). **106–131** De...malum] **Anselm v. Lucca III,28. 107–113** Si...appellare] **Coll. trip. A 11,3** (*Rubrik*: Intra prouinciam exercendas pulsati actiones).

criminibus^e quem]libet clericum pulsandum^f cre[diderit,
 in provincia, in qua consistit ille, qui pulsa<183, f.
 110 75vb>tur, suas exerat^g actiones, nec aestimet eum^h
 alibi aut longius] ad iudicium pertrahendum. Illiⁱ j
 vero, [qui pulsatus fuerit, si iudicem suspectum
 habuerit^k, liceat appellare.

P9629: Ne absens iudicetur

115

Bcan4: V

*P102; BIII3: V Ut iudices ecclesiae absentem personam non
 iudicent*

120

[H. 5] <BIII3, f. 63rb> Caveant^l etiam] iudices
 ecclesiae, ne absente eo, cuius^m causa ventilatur,
 sententiamⁿ pro[ferant^o, quia^p irrita erit, quippine^q r et^s
 causam^t pro facto^u dabunt.]
 Proditoris^v vero nec calumnia nec vox^w audiatur^x.
 Nemo enim debitorem^y z amplius pot[est cognoscere
 quam ille, qui iniuriam eiusque^a s]usti<V630, f.

108 e criminibus quemlibet *fehlt* VD38; P102; BIII3 | f
interlinear id est accusandum SG670 **110** g *am Rande* peragat
 VD38 | h cum *Bcan4* **111** i *am Rande* R VD38 | j Ille V630; I83;
 VD38; SG670; *Bcan4*; E97; P102; BIII3; S105 **113** k habuerit]
 habuerit nos SG670 **118** l *am Rande* z V630; *am Rande* Nota
 E97 **119** m cuius causa ventilatur sententiam proferant quia
korr. aus cuius VD38 **120** n sententia I83; *Bcan4* | o proferat
 O93 | p quae *korr. aus* qua *Bcan4* | q *am Rande* r SG670 | r
 quippine] qui poene V630; qui nec I83; quia nec *korr. aus* quia
 quia nec SG670; quippe *Bcan4*; P102; immo E97; Quippe *korr. aus*
 Quipp BIII3; quia nec S105 | s et *fehlt* I83; SG670; S105 **121** t
 causam] causam in synodo *korr. aus* causam VD38; *Bcan4*;
causam in synodo E97; P102; BIII3 | u pro facto] profecto
 V630; N442; I83; VD38; SG670; *Bcan4*; S105 pro facto *korr.*
aus profecto E97 **122** v Proditores S105 | w vos VD38 | x audiat
 VD38 **123** y *interlinear* alibi proditorem SG670 | z debitorem
korr. aus debitor est I83 **124** a eiusque] eius qui *Bcan4*; P102

118–121 Caveant... dabunt] c. 30. conc. IV. Carth. aut Ben. III. 219. II.
 363. aut c. 49. Angilr. Cf. Fel. I. pp. 5, Iul. 12. **122** Proditoris... audiatur]
 c. 2. C. Th. X. 10. Cf. Fel. I. pp. 5, Iul. 12. **123–125** Nemo... nequitiam]
 c. 3. C. Th. X. 10. aut Ben. III. 253. i. f. Cf. Fel. I. pp. 5, Iul. 12.

111–113 Illi... appellare] **Anselm v. Lucca II,82.** (111: Illi] Omnis).
118–122 Caveant... audiatur] **Sentenzen c. 103; Gratian C. III, q. 9, c.**
2). **118–125** Caveant... nequitiam] **Ivo, Decr. VI,319** (*Rubrik*: Non esse
 iudicandum de absente; 120 quippine] imo). **118–130** Caveant...
 recipienda] **Coll. trip. A 11,4** (*Rubrik*: Non esse iudicandum absente
 iudicato; 120 quippine] immo). **118–138** Caveant... reservavit] **Coll.**
Ans. ded. III,184. **122** **122** Proditoris... audiatur] **Ivo, Pan. IV,87**
 (*Rubrik*: In decr' Dionisii, cap. ii; 122 calumnia] calumniatoris).

36vb>nuit nequitiam. Oppressis^b namque ab omnibus
in cunctis^c subveniatur^{d e} causis. Haec^f omnia
summopere sunt attendenda. 125

P9629: Acusationem non facile suscipiendam

Nec^g criminatio minorum^h, quanto <SG670, p. 134a>
magis episcoporum, facile est recipienda dicente 130
domino: Nonⁱ sequeris^j turbas ad faciendum malum.

Et alibi: Non suscipias vocem <S105, f. 53r>
mendacii. Et in Paralipomenon^k legitur: Omnia corda
scrutatur^l dominus^m et omnem cogitationem novit.

Homo vero videt in facieⁿ, deus autem^o in corde. Et 135
alibi scriptum est: <VD38, f. 68va> Non potest
humano condemnari examine^p, quem^q deus suo iudicio
reservavit^r.

Bcan4: VI

PI02; BIII3: VI Quod fratrum accusatores non eos diligant sed
magis neglegant et peccent 140

[H. 6] Igitur^s <I83, f. 76ra> omne pondus et
circumstantia^t adversariorum nocumenta^u per
patientiam, fratres, comprimere satagite scientes, quia
subversi^{v w} sunt huiusmodi et delinquent^{x y} proprio^z 145
ore damnati, quia^a, qui fratres accusant vel infestant,
non^b eos diligunt, sed magis neglegunt et peccant

125 b *am Rande N SG670* **126** c cunctis *korr. aus cunctis S105*
d *am Rande* adiuvetur succurratur VD38 | e subveniatur *korr. aus*
subvenitur SG670 | f *am Rande* oppressis ab omnibus (*ein Wort*
unleserlich) BIII3 **129** g *am Rande* Nota V630 | h maiorum,
interlinear al. minorum *Bcan4* **131** i Ne E97 | j sequaris *korr.*
aus sequeris E97 **133** k Paralipomenon] paralipemenon *korr. aus*
paralipemenon V630; paralipemenon SG670; P9629; *Bcan4*; S105
134 l scrutatur *korr. aus* scrutator P9629 | m deus I83 **135** n
faciem N442; I83; SG670; S105 | o autem *fehlt* VD38; P102;
BIII3 **137** p *am Rande* iudicio VD38 | q que *Bcan4* **138** r
reservabit SG670; S105 **142** s *am Rande N SG670* **143** t
circumstantia *korr. aus* circumstantia S105 | u *am Rande* lesiones
VD38 **145** v *am Rande* depravati sunt VD38 | w subversores
E97 | x *am Rande* peccant VD38 | y delinquent *korr. aus*
delinquent *Bcan4* | z proprio *korr. aus* proprii P102 **146** a *am*
Rande N SG670 **147** b no N442

125–126 Oppressis...causis] cf. Fel. I. pp. 4, Iul. 12. **131–133** Non...
mendacii] Exod. XXIII, 2.1. **133–135** Et...corde] Anast. II. ep. ad
Anast. imp. c. 2. (H. no. 84). Cf. Iul. 19. **136–138** Non...reservavit]
Isid. syn. lib. II. no. 86. aut Ben. III. 259. 373. aut c. 12. (bis) Angilr. (c.
51. ibid.). Cf. Alex. 7, Vict. 6, Fab. 17, Sixt. II. pp. 7, Euseb. 8, Iul. 19.
142–144 Igitur...satagite] sec Hebr. XII. 1. **144–146** scientes...
damnati] Tit. III. 11.

dicente apostolo: <BII13, f. 63va> Dilectio proximi
malum non operatur. Et alibi: Qui non diligit fratrem
150 suum, quem videt, deum, quem non videt, quomodo
potest <SG670, p. 134b> diligere?
Nos enim humiles corde, ad ea, quae recta sunt,
adiutore <E97, f. 39rb> domino sapienter <N442, f.
35vb> vinculo caritatis vobiscum^c sumus constricti
155 religionem^d e catholicam in omnibus fortiter
defensantes. Improbis^f probe^g h resistere non
neglegamusⁱ, unde dictum est: Neglegere^j enim^k, cum^l
possis deturbare^m perversos, nihil est aliud quamⁿ
fovere^o, nec caret scrupulo^p societatis occultae, qui
160 manifeste^q facinori^r s desinit obviare^t.
Huius^u rei gratia universalis^v vobis a Christo Iesu
commissa est ecclesia, ut pro omnibus laboretis et
cunctis opem^w ferre non neglega<I83, f. 76rb>tis.
<VD38, f. 68vb> Frater autem^x fratrem^y adiuvens
165 exaltabitur^z, et allidens^a b dissipabitur^c. Quapropter
relevate^d e semper oppressos, corripite^f inquietos^g, ut

154 c nobiscum I83 **155** d am Rande cultum VD38 | e religionem] Religionem ergo korr. aus Religionem SG670 **156** f am Rande impatientibus malignis VD38 | g interlinear pacienter perfecte VD38 | h probe fehlt E97 **157** i neglegimus E97 | j Neglegere korr. aus Neglere N442; P102; Neglere korr. aus Neglegere P9629 | k etenim N442 | l cum korr. aus non P9629 **158** m deturbare korr. aus oleturbare (nach erstem Korrekturversuch zu nolle turbare) SG670; oleturbare | n quam] quam in Bcan4 **159** o am Rande nutrire protegere VD38 | p am Rande suspitione VD38 **160** q manifeste korr. aus manfeste VD38; manifesto SG670; E97; S105 | r interlinear peccato VD38 | s facinoris I83 | t am Rande resistere contradicere VD38 **161** u Hius VD38 | v universalis vobis korr. aus universalis P9629 **163** w interlinear auxilium VD38 **164** x autem fratrem fehlt I83 | y fratre VD38 **165** z exaltabitur korr. aus exaltabetur VD38; exultabitur S105 | a am Rande nocens VD38 | b callidens P9629 | c desolabitur E97 **166** d am Rande sublevate VD38 | e relegate N442; revelate Bcan4; relevare korr. aus revelate BIII3 | f interlinear reprahendite VD38 g am Rande inpatientes VD38

148–149 Dilectio ... operatur] Rom. XIII. 10. **149–151** Qui ... diligere] I Ioann. IV. 20. **152–160** Nos ... obviare] conc. Later. 649. secr. II. (Mansi 10, 947). Cf. Fel. II. pp. 9, ep. Fel. ad Greg. **161–163** Huius ... 76rbtis]‡ cf. Alex. 15, ep. Athan. ad Lib., Ioh. I. pp. ep. 1. **164–165** Frater ... dissipabitur] Prov. XVIII. 19. **165–166** Quapropter ... oppressos] Iob. XII. 21. **166** corripite ... inquietos] I Thess. V. 14. **166–167** ut ... suffocare] Leon. M. ep. 4. c. 2. (1, 615.) aut Ben. III. 52. Cf. Dam. de corep.

zizania^h dominicamⁱ non^j possit^k messem suffocare^l.

Data V^m n Idus Iulii Paterno et Bradua^o cc.^p cons.

O93, f. 14ra; V630, f. 36vb; N442, f. 35vb; I83, f.

76rb; VD38, f. 68vb; SG670, p. 134b; P9629, f. 11r;

Bcan4, f. 64r; E97, f. 39rb; P102; BII13, f. 63va;

S105, f. 53r

170

---

167 h *interlinear* semina diaboli id est peccata VD38 | i dominica
 P102 | j non possit messem] messem non possit V630;
 P9629; E97 | k possint I83; Bcan4; BII13; possint *korr. aus*
 possit SG670 | l *am Rande* strangulare VD38 **168** m VI
 SG670; S105 | n V id. *korr. aus* V P102 | o bradua *korr. aus*
 braduo SG670; bradua] bradua v. *korr. aus* bradua E97;
 braduo S105 | p cc. cc. I83

---

168 **168** Data...cons] Not. cons. desumta ex vit. Eleuth. c. 1. in libr.
 pontif.